БРОЈ 389. СОЛУН, ПЕТАК 7 СЕПТЕМБАР 1918 ГОД. ГОДИНА II.

БРОЈ 15 ЛЕПТА

»Народ« излази сваког дана по подне.

Штампарија се налази у улици Коломбо број 6.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

НАРОД

БРОЈ 15 ЛЕПТА

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Коломбо број 6.

ЛУНДЕР И АДАМИЋ

ДЕСЕТОГОДИШЊИЦА ПОГИБИЈЕ СЛОВЕНАЧКИХ МУЧЕНИКА

»Између словенскега народа ин хабсбуршке династије леже мртва трупла Лундра ин Адамича.«

Речи др. Ивана Тавчара у крањском Земаљском Сабору.

Кад се у септембру 1908 г. сакупише Словенци у стародревном граду Птују у Словеначком Штајеру, да саслушају на великој скупштини школске дружбе Св. Ћирила и Методија извештај о просветном и културном раду своје просветне организације, из свију крајева покупили су онда Немци своју најнижу мафију, оборужали ју и послали у Птуј, да нападне словеначке просветне раднике на најварварскији начин. Али они се нису дали сметати и извршили су достојанствено свој посао, с презрењем гледали бесноћу немачког елемента, подносили све нападе пијане немачке руље и разишли се још убеђенији у корист свог културног рада за добро словеначког народа.

Али матица Словеначка, бела Љубљана није могла да пређути разбојничке нападе на своје просветне раднике, једанпут за свагда хтела је пречистити рачун са гадовима, који су се угњездили у њезином недрима — величанствена манифестација показала је свету свест словеначког народа — и преко ноћи постала је Љубљана права бела Љубљана....

Али тај велики гест словеначког народа преплашио је аустријску владу, која је гледала у националној свести словеначког народа највећу опасност империалистичке политике.

А та иста аустријска влада послала је у белу Љубљану, која је документирала своју националну свест, немачку солдатеску, да успостави ред...

И тако се одиграше они трагични септембарски дани, кад је јурила по Љубљани пијана немачка солдатеска, кад је славио аустријски режим свој тријумф у крви. У недељу 7. септембра 1908 год. напала је немачка солдатеска оружјем мирне пролазнике и манифестанте и отворила на њих ватру. Крв, словеначка крв поросила је љубљанске улице, небројa рањеника пао је... а међу њима пали су мртви, свете жртве, Лундер и Адалић. Први типограф по занимању, ишао је испод руке са својом вереницом, кад га је оборило аустријско зрно из пушке, други, млад ђак — гимназијалац, пао је смртно погођен, кад се враћао својој кући.

И аустријски полицијски режим наставио је свој рад. Све љубљанске апсане биле су пуне, дивљаштво немачке солдатеске хтео је надмашити аустријски бирократа...

Целокупна Словеначка сакупила се у тужној Љубљани, да ода последњу почаст својим мученицима; ни једно село није било, које није послало своје преставнике, ни једна организација, која неби учествовала у тој тужној манифестацији.

И на ширном, пространом љубљанском пољу предати су земљи остаци народних мученика... а хиљаде и хиљаде словеначког народа положиле су онда свечану заклетву на гробу својих мученика... и стари Триглав гледао је величанствени призор, бистра Сава слушала је заклетву словеначког народа.

Септембарско крвопролиће 1908 год. у Љубљани један је од најзначајнијих догађаја у новој историји словеначког народа, јер ти трагични дани отворили су свима очи, јер свако је могао, да се увери, да од Аустрије Словенци не могу очекивати ништа и то расположење најбоље је оцртао вођа словенске народно-напредне странке др. Иван Тавчар, кад је у своме говору у крањском Земаљском Сабору рекао:

»Између словеначког народа и Хабсбуршке династије леже крвави лешеви Лундра и Адамића.«

Ти догађаји и ако скупо плаћени крвљу, дали су темељ јединству словеначког народа и створили изњега фалангу бораца за слободу и народно уједињење.

И ако данас у Аустрији Словенци стоје на челу великог југословенског покрета, тај покрет је последица септембарских догађаја 1908...

Сав словеначки народ данас сећа се оних тешких дана и путује на гроб својих мученика, да тамо понови своју велику и свету заклетву...

А и ми, који данас стојимо у редовима, који стварају велику жељу словеначког народа понављамо с њим своју заклетву... доћи ћемо, осветићемо гроб Лундра и Адамића, а над њиховим гробом подићи највеличанственији споменик — слободу Словеније!

Слава и вечита успомена мученицима словеначког народа, слава Лундру и Адамићу.

В. Ф. Јеленц

НА МАЋЕДОНСКОМ ФРОНТУ

Солун. — 6. у вече. — Извештај Штаба Источне Војске. — **У току ноћи и дана 6. септембра, савезничке трупе још су појачале своје напредовање упркос упорног отпора непријатељских заштитница. Српске су трупе заузеле висове, који доминирају долинама Белашнице и Бошаве. После огорчене борбе с а у з е л е су село Мрежинче.**

Задобили смо нових заробљеника, од којих једног потпуковника, око десет топова и знатан материјал.

Француско грчки одреди напредују на нарочито стрмим масивима Дудице.

У пределу Дојрана, у току јутра енглеско грчке трупе поново су напредовале.

Жива активност извидница на завијутку Црне. У целом овом крају жестока артилеријска активност.

Плен, који смо задобили од 2 септембра још није могао бити избројан. Ипак прва обавештења показују да има преко 6000 заробљеника, преко 60 топова од којих много тешких, велики број рововаца митраљеза и пушака, читавих депоа муниције нарочито артилеријске, амбуланца, кола и слагалишта животних намирница.

У току операција енглески су авиатичари оборили 2 непријатељска аероплана.

МОРАЛ У НЕМАЧКОЈ

—:—

Лондон. — Командант вароши Есена упутио је проглас становништву, позивајући га да не верује лажним гласовима који се непрестано шире.

Између осталога у прокламацији су изложене и те лажне вести којима не треба поклонити вере а то су:

»Немачке трупе придружиле су се француским трупама;« »Пукови су одбили послушност и поубијали своје команданте.« »Енглеска флота напала је немачке бродове и потпуно уништила.“ Напослетку, „две стотине официра немачке марине стрељано је без пресуде пошто су осумњичени као велеиздајници.“

ЊИХОВЕ ЖЕЉЕ

—:—

Цирих. — Поводом незачко-шпанског спора због потапљања шпанских лађа, »Норддајче Алгемајне Цајтунг«, полузванични канцеларов лист пише, да Споразум неће никада успети да привуче Шпанију на своју страну и увуче је у рат против централних сила. »Ни у једној држави пропаганда Споразума — каже лист — није била тако слабог успеха као у краљевству Алфонса XIII. Шпанска је влада доста јака да одбије све атентате на своју неутралност.«

НЕМАЧКЕ НЕВОЉЕ

—:—

Берн. — Из Берлина: Кајзер је одлучио, да шеф штаба адмиралитета добије нову, већу власт, што се тиче вођења рата на мору.

При врховној команди ће се створити у штабу адмиралитета једна нова секција и добиће назив штаба за вођење поморског рата.

Ова ће секција бити под управом начелника штаба врховне команде. Ова нова дужност је поверена линијском капетану фон Левецову, који се истакао у операцијама код острва Езел.

Берлински листови коментаришу ову промену.

ГЛАД У АУСТРИЈИ

—:—

Цирих. — Бечки листови доносе извод из »Клагенфуртер Тагеблата« о жестоким нередима, који су били у Бјелаку у Корушкој због глади. Више стотина жена је почело, да пљачка велике магацине хране и разних животних намирница. Магацин добро познатог трговца Титана опљачкан је, а покућство уништено. Пљачкање је било нарочито бесно у хлебарницама и магацинима поврћа. У вароши је за два дана владала потпуна анархија, пошто војничка снага није била довољно јака да успостави ред. Било је много рањених.

ЗАПАДНИ ФРОНТ

Париз. — »Хералд« пише, да су ђенерали Першинг и Петен стигли у Сен Мајел, где су их грађани, који су успели да остану у вароши, одушевљено дочекали.

Непријатељ је одвукао са собом све људе од 16 и по до 45 година, опљачкао две главне банке, магацине и куће, као и у другим местима.

Лондон. — Прошле недеље је бачено 200.000 кила бомба на непријатељске организације у зони борбе. Услед оваквог огромног броја бомба оштећен је непријатељев материјал чак у најскровитијим местима.

У Камбреу су бомбе проузроковале велики пожар, који је трајао више сати и уништио жељезничку станицу и проширио се на велике ангаре изван вароши.

Лондон. — »Дељи Мељ« доноси једну херојску епизоду из последње борбе на западном фронту.

»Говори се много, на западном фронту о јуначком подвигу који је извршио поручник америчке марине Едвин Чемберлен.

Поручник Чемберлен учествовао је у борби противу 12 немачких авиона, оборио је пет од њих и ако му је апарат био јако оштећен, на овај начин олакшао је друговима да се уклоне из борбе, пошто су били по броју далеко слабији. А после овога одмах је напао митраљезом један одред немачке пешадије, који се разбегао.

Принуђен је био да се спусти у немачке линије. Ту је одмах заробио једног немачког војника и помогао једном рањеном француском војнику. Затим је препливао једну речицу, гонећи пред собом

ФЕЉТОН

КАТИЛ МАНДЕС:

БЕЛА

У то време био сам још мали, нисам имао ни пуних четрнаест година, и били су ме, ради учења немачког језика, послали код кореспондента мог ујака банкара, у једну стару варош у Немачкој. Варош је била врло стара, са старинским рушевинама, врло суморна, са много старих лица која су лагано пролазила улицама. Кад помислим на ову варош, у памети ми је, као кроз маглу или провидан покров, слика гробља по коме лутају утвари са седом косом. Готово сви пролазници изгледали су као стогодишњаци; прави метусалемски народ. Ако се кадгод искрца на копно античка посада са лађе коју је Едгар Поe бацио у поларни лед, то ће бити, без сумње, у овој мрачној вароши. А ја сам се, међутим, овде осећао срећним, због катедрале која је била тако дивна, и због Беле која је била тако лепа.

Бела је била сестричина црквењакова. Сва мала, са благим руменилом на образима, плава, као ружа у снопу класја, она је била у оном невином добу кад девојчице још и незнају да су девојке. Од јутра смо се играли у пространој цркви величанственој и страшној коју смо ми волели; а и она нас, не намрачујући се на нас, готово смејући се, са предусретљивошћу разнежене старамајке. Одавно већ не говори се миса на њеном похабаном хору а странци ретко долазе да посете њене гробнице и костурнице; ту смо ми били као код куће и готово увек сами. То су били луди дани. Покоравајући се мојим наврисима, Бела је играла игре мушкараца, а ја, да би јој се допао, игре девојчица. Бацали смо пиљке од агата на огромну гранитну плочу, на којој су биле уписане речи: Кароло Иагно; пиљци су се по неки пут заустављали у удубљењима слова са којих се позлата скинула. Седели бисмо обоје у истој сали, и ја јој помагао да обуче и свуче своју лутку, једног дана узео сам лутку ставио јој руку у једну бакарну кропионицу, и направио јој знак крста. Без мало оскрвњење, а ми смо се надвмали од смеха. А имали смо и других гаменских фамилијарности са грандиозном грађевином. Долазило би нам да ударамо ногом у нос епископе од камена, који су били усправљени уз зидове; пузали смо се на гробове, где су се властелински парови одмарали једно поред другог, а под ногама им био лав или пас. То статуе није љутило. На једном постољу уздигнутом на дванаест басамака, била је једна камена фотеља, масивна, тешка, груба, сурова, која је била престо Карла Великог. Кад је једног дана Наполеон I посетио цркву, он је, гологлав, оборене главе, стајао поред фотеље, не усуђујући се да седне. Ми смо били дрскији од императора; престо Карла Великог служио нам је као сто за наше мале обеде од трешања и црна хлеба. А ни игра жмурке није била за одбацивање; крили смо се иза стубова, између високих гробница, у празним нишама иза којих су пре вртни свеци; и толико пута, из дна каквог саркофага без поклопца, уза смех би одјекивао глас: »Готово«. Али најлепше задовољство причињавала нам је стара предикаоница, обешена о стуб као џиновско гнездо. Она је готово увек била покривена разном дрвенаријом која се савијала око ње као аша од мрке храстовине. Кад би сунце палило злато и драго камење по украсима Бела би, стојећи на највишем басамаку, склањала дрвенарију, тада би се предикаоница, сва окружена дијамантима, аметистима и рубинима, на јаркој светлости чудесно пресијавала, као архангелски оклоп а наше очаране очи пуниле се овом бесном експлозијом светлости и боја!

(Свршиће се)

ШАЛА И ЗАБАВА

—:—

Савремено

»Ти си се Драги верио с једном студенткињом.«

»Јесте, друже, једно од нас двоје положиће испит и то је довољно!«

Промашен циљ

Он: »Ја сам приморан, да ти скренем пажњу на то, да две трећине моје плате трошиш свмо ти на тоалету!«

Она: »А и, молим те, реци ти мени, где си трошиш остале паре?«

Излишна примедба

Поручник (новом посилном): »...И онда још нешто! Да ми у своју кућу не почињеш са каквим љубавним авантурама — је си ли ме разумео?«

Посилни: »Разумем г. поручниче, то ми је моја драгана већ раније заповедила!«

ИЗВЕШТАЈ

Обавештајног Бироа Срп. Црвеног Крста у Солуну о исплаћеним пошиљкама.

Овај извештај састављен на основу добивених спискова о исплаћеним пошиљкама; оригинални признанице нису још стигле, чим стигну позваће се улагачи да их подигну.

П. Сушић | Милеви, по прив. 35554, кр. 129.—.

Св. Јевтић—Михајлу, по пр. бр. 35555 221.80.

М. Јешић—Јелени, по прив. бр. 35556, кр. 72.60.

М. Васиљевић—Христини, по прив. бр. 35557, кр. 147.20

В. Вуковић — Јели. по пр. бр. 35558, кр. 445,60.

Св. Димић — Богдану, по пр. бр. 35559, кр. 221,80.

Ж. Продановић — Јованки, по пр. бр. 35560, кр. 79,10.

А. Милић — Анђелини, по пр. бр. 79,10.

Вл. Јефтић — Олги, по пр. бр. 35562, кр. 296,40.

Б. Костић — Даринки, по пр. бр. 35563, кр. 147,30.

К. Стојановић — Софији по пр. бр. 35565, кр, 154,70.

— Наставиће се —

немачког војника и носећи на леђима рањеног Француза и стигао са својим трофејима у савезничке линије. С почетка није хтео да каже своје име, бојећи се прекора од своје команде.

Ова је историја потврђена и од команданта ескадриле, као и од великог броја сведока.

Лондон (званично). — Услед великих губитака, које је ранијих дана претрпела немачка авијација, њена акција била је врло слаба 4 септембра. Време је било лепо. Наши апарати били су запослени целог дана, вршећи извиђања, снимајући теren, и јављајући о дејству наше артиљерије у немачким линијама. Бомбардовали смо непријатељеве аеродроме, депое и друге објективе.

Оборено је 11 немачких апарата и 5 изван контроле. Десет наших није се вратило.

У току ноћи јако смо бомбардовали три немачка аеродрома, где су биле ескадриле које су учествовале на терену борбе. Оборили смо 3 велика апарата који су дошли да бомбардују наше линије. Један од наших ноћних апарата није се вратио.

Целокупна тежина бачених експлозива за 24 часа била је 29.500 килограма.

КРАЈЊИ ЦИНИЗАМ

—:—

Цирих. — »Најесте Минхенер Нахрихтен« поводом додатка руско-немачком уговору о миру пишу: »У додатку руско-немачког уговора поштовани су интереси обеју уговарајућих странака. Који мир може бити савршен? Руска империја има још Петроград, где се стиче цео један систем канала и ако је потребно, ми ћемо Русији отворити слободне луке на Балтику. Русија може мирне душе да се одрекне балтичких обала. Немачкој није сметало, што се ушће Рајне налази у Холандији, тако и губитак Риге за Русију, неће ометати политичко економски развитак Русије, докле год овај пут буде отворен њеној трговини.

ДОГАЂАЈИ У РУСИЈИ

Штокхолм. — Владимир Бурцев дао је следећи интервју поводом састанка у Самари две стотине. чланова бивше Уставотворне Скупштине, као и о личностима, које су изабране за извршну власт:

»Грађани, који су узели у Самари одговорност да управљају борбом противу бољшевика, не чине то као чланови Уставотворне Скупштине. Они су то урадили из патриотизма.

Аксентијев је један од најугледнијих чланова странке социјалиста — револуционара. За време царства важио је као најбољи пропагатор. У почетку европског рата живео је у Паризу и издавао са Плехановом лист »Апел.« Он је партизан енергичног вођења рата противу Немачке.

Степанов је највиђенији члан кадетке стране. Био је члан провизорне владе

Генерал Алексијев, један од најбољих генерала. Увек поборник за идеју ослобођења русије. Пристаје тако скупа, да радници троше за храну целу своју надницу, која се данас учетворостручила од почетка револуције. Сељак тражи четрдесет рубаља за један пуд брашна, али у Москви, у трговини испод руке, ова иста количина брашна продаје се за 400 рубаља.

Шећер кошта 25 рубаља. Један ручак, без вина, који се састоји од супе, једног комада меса или рибе и десерта, плаћа се 80 рубаља.

У нижим ресторанима, цене су такође врло високе. За сиротињу је отворено много вегетаријанских ресторана. Једна порција пасуља кошта 4 рубље и 50 копејака салата 3 рубље и 50 копејака.

лица Савезника, као и његов одани пријатељ Корнилов.

Цирих. — Дописник »Франкфуртер Цајтунга« из Москве пише, да још увек влада анархија у Москви и да су разбојништва на дневном реду. Једног је дана једна наоружана банда покрала благајну за помоћ радника без посла, у којој је било 400.000 рубаља. Иста је судбина снашла и кооперативну благајну која је имала 5 милиона рубаља. Најзад је ишчезла благајна жељезнице у Курску за време преноса, упркос тога што ју је пратила милиција.

»Ако се не успе са врло строгим мерама да успостави ред, тешко је предвидети шта ће се догодити«.

Амстердам. — Москва је изложена великој глади. Исхрана масе постала је тешка загонетка. У осталом велики број их умире услед недовољне хране. Влада совјета је заиста отворила куће за раднике али и у овим локалима, храна

НЕМАЧКИ ПРСТИ

—:—

Париз. — »Журнал« добија из Њујорка: Један ђенерал, који неће да му се зна име, поднео је извештај, у коме излаже, како су румунске армије 1916 изгубиле прилику да униште немачке и бугарске армије у Добруџи.

Овај поверљиви документ садржи извод из разговора између фелдмаршала фон Макензена и румунских војних шефова, мало после потписа уговора о миру.

Фон Макензен је изјавио да су Румуни пропустили да искористе своја преимућства која су имали 1916. Због тога је рат потпуно променио ток. Он каже, да је цела његова војска могла бити опкољена и принуђена на предају, што би било довело до сепаратног мира са Бугарском. Турска би била одељена од својих савезника и равнотежа снага на истоку била би се потпуно изменила.

У документу се каже, да грешка није до румунских команданата већ до тесногрудности политичара у Букурешту.

У септембру 1916 командант румунске војске, ђенерал Авереско узео је армију од 1 дивизије и прешао Дунав, продрвши у срце непријатељске земље. Он је увидео, да је господар немачко-бугарске војске у Добруџи и продро је 25 километара у Бугарску у циљу, да пресече све комуникације и да ту војску опколи.

Али Авереско се није се-

тио да прекине телеграфску везу са Букурештом и тек што је 20 километара отишао од Дунава, кад му стигне страшна наредба из Букурешта да се повуче са својим трупама. То је била категорична наредба.

Авереско је покушао да разговара и запретио је оставком, али је одлука донесена и није се више хтело, да се мења. Одлука је донесена из страха, да не би Немци загрозили Румунији са Карпата, док би се Авереско налазио далеко у Бугарској. Предпоставила се смелој офанзиви дефанзивна политика. И два дана доцније Авереско се повукао са доминирајућих положаја, које је држао иза леђа Макензенових армија и вратио се преко Дунава.

Немци нису никада могли објаснити овај одлазак непријатеља у момент кад је овај имао победу у рукама.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

У пределу Сен Кантена француске су трупе наставиле напредовање и ушле у Контекур, где се непријатељ очајно брани.

Северно од Ене велика артиљеријска активност.

Један јаки непријатељски противнапад у пределу мајура Ноази није имао никаквог резултата. Французи су задржали све своје положаје и нанели непријатељу губитке.

На фронту Веле, сломили смо ватром један немачки напад северно од Курландона пре него што је непријатељ и могао да се приближи нашим линијама.

Французи су одбили немачке испаде у Шампањи и на горњој Мези.

23 сата. — У току дана Французи су наставили нападе у пределу југозападно од Сен Кантена и проширили добитке. Упркос упорног немачког отпора, прешли су Контекур и заузели Кастр.

Више на југ напредовали су до ивица Бенеја. На висоравнима западно од Жуја, Немци су понова извршили против напад, али без успеха. Французи су сломили све немачке покушаје, нанели Немцима тешке губитке и мало напредовали, задобивши око стотину заробљеника.

Немачки испади источно од Мезе у пределу Шамбрет и у Вогезима нису успели.

АМЕРИЧКИ КОМИНИКЕ

У Вевру, наша су одељења извршила успешне испаде у Вогезима. Одбили смо једно непријатељско одељење, које је покушало препад у наше линије.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Нови извештаји потврђују жестину против напада, које је непријатељ вршио јуче после подне, северно од Трекола и показује тежину губитака, који су нанеоени његовим дивизијама, нарочито шестој бранденбуршкој дивизији.

Борба се данас развила на сектору источно од Епен као и у близини Гузокура, где смо задобили терена, северно од шуме Гош.

На осталом делу фронта битке местимичне борбе.

Данас смо задобили неколико заробљеника у локалним борбама јужно од Уши Ла Басе и побољшали своје положаје западно од Вичете. Одбили смо непријатељска одељена источно од Невшапел и северно од канала Ипр-Комин.

У јучерашњим борбама укупан број заробљеника, које смо задобили северозападно од Сен Кантена, прелази 10.000. Сем тога запленили смо преко 60 топова.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Данас на брдовитом сектору с обе стране Бренте пешачка су одељења извршила успешне испаде.

На висоравни Азиаго јуришна су одељења продрла на два места у непријатељске ровове северно од линије Ћима ди Вал Бела —Кол дел Росо и задобила око 40 заробљеника и два митраљеза.

Јужно од Кол Каприле наглим препадом у непријатељске линије наше су трупе задобиле преко 90 заробљеника, од којих 3 официра и 4 митраљеза.

Непријатељ изненађен и дезориентисан брзином напада отворио је жестоку баражну ватру на своје прве линије проузроковавши знатне губитке својим појачањима, која су у том моменту долазила у помоћ.

У ноћи 5 септембра, у пределу Грапе непријатељ је, после жестоке артиљеријске припреме, покушао три напада на наше положаје јужно од брда Пертика, али је сваки пут био принуђен да се повуче.

Оборена су три непријатељска аероплана, а четврти натеран, да се спусти на земљу.

У Албанији. — У зони северно од Појани, наше су извиднице имале малих сукоба са непријатељем и задобиле неколико заробљеника.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Солун. — Венизелос је упутио Престолонаследнику Александру ову депешу: „Молим Ваше Височанство, да са мојим најискренијим честиткама за сјајне победе српских трупа изволите примити израз дубоке радости грчког народа, који учествује у ослобођењу српске земље. Срећан сам, што сарадња једног дела грчке војске учвршћује пријатељство и солидарност два народа«.

Лондон. — Дворски циркулар јавља, да је енглески престолонаследник отпутовао у Француску.

Копенхаген. — Последњи аустријски војници, који су се још налазили у Одеси, отпутовали су за италијански фронт.

Рим. — »Месаџеро« коментарише Орландову изјаву у »Тану«, У којој је председник министарства рекао, да Аустријанци имају на италијанском фронту 75 дивизија, али упркос тога, италијанске ће трупе, веома скоро, умети да их разбију.

Париз. — Парламенат данас дискутује пројекат о четвртом зајму.

Париз. — Листови јављају да ће се Немци повући позади Хинденбурговe линије, према Лорену. Дуж Мозеле Немци пале вароши, које мисле да напусте.

Париз. — Французи су избили на Даблон, на 3 к. м. од Сен Кантена.

СРПСКИ ИЗВЕШТАЈ

6. септембра наше неуморне трупе постигле су велике резултате. Њихово продирање подборбом у правцу севера износи овога дана преко 15 км.; пешадија је прешла линију Крњево — Страгово — Драгожељ-Полошко а коњица је северно од те линије. Овога дана ослобођено је преко 10 села. У луку Црне Реке заузели смо село Годијак.

Има доста заробљеника међу којима један потпуковник; јављају за још неколико заплењених топова али њихов број не може тачно да се утврди због брзог наступања наших јединица.

Авијација без прекида бомбардује и туче митраљезима непријатељске трупе које одступају.

СТАНОВНИШТВО ОДУШЕВЉЕНО ДОЧЕКУЈЕ СРПСКЕ ТРУПЕ. ВОЈНИЦИ ИЗ НОВЕ СРБИЈЕ, СИЛОМ УЗЕТИ У БУГАРСКУ ВОЈСКУ, БАЦАЈУ ОРУЖЈЕ И ПРЕЛАЗЕ НАМА.

ПОДЛИСТАК

МАРКИЗЕТА

— Роман од Фелисијана Шансора — 14

Два полицајца прођоше у том тренутку певајући се уз улицу Бланш. Једног тренутка могао их је при светлости фењера, лепо видети како се тихо разговарају. За тим се изгубише у ноћи. Није се више чуо никакав шум нити се видела макаква сенка.

Варош беше утонула у сан. Продирући очима као дивља звер у тами он погледа у мрак, на куће, које су биле склопљене над живим бићима, на копрену ноћи, која се као каква кобац беше надвила над Паризом и земљом, спажно удисаше ноћни ваздух са разрогаченим очима, као да његова узнемирена савест налазаше у томе утехе, потпоре и сигурности. Он опружи руке као да је хтео да опипа ноћ исто онако као кад се хоће да осети киша.

На једном, уздигнувши своје оголело чело он угледа небесни свод, по коме кровови кућа оцртаваху нешто налик на улицу, небесну, пуну звезда, а која је исто тако била живахна у светлуцању непознатих планета. Он се загледа у једну звезду, капелу, сјајнију од осталих и помисли: »То је моја!» У том тренутку једна репатица сиву беличастом светлошћу, прелете као тица преко неба и изгуби се у мраку етера. Обично се приписују разни догађаји овим луталицама. Барзак се насмеши јер не веровасе ни у шта; али се осети усамљен пред овом светлошћу, пред овом великом тишином и затворивши прозор, он се врати постељи, својој пријатељици, која, још увек са затвореним очима, судећи по дрхтавици чела, ударању слепоочница, беше уваљена у један инертан сан.

Неколило тренутака је посматраше са неодређеним сажаљењем и са нешто нежности, у осталом зашто не бих најзад докучио тајну.

Има ли човек право да прелази овлаш преко тајне и загонетке? Баш тога јутра беше прочитао у новинама о једном новом Едисоновом проналаску. Типало се једног веома малог телефонског апарата, смештеног у малу кутију налик на сат. Помоћу тога апарата а без употребе телефонске жице, једино мислима непрестано управљеним на речи, које желимо пренети могла би се створити електрична струја, довољне јачине да изврши тај пренос до лица, које носи такав исти апарат, истовремено рецептор и за трансмисију.

Зашто да душа за време сна, ваздушаста и од ослобођена материје не би могла да трепери као звук, као светлост, као електрицитет или ваздух; зашто не би могла имати удаљених осећајности и посредством пројекције мисли, субституције једне воље другој, треперети у садашњости, у прошлости, коју види и можда чак и у будућност!

Ко зна?

Барзак чија мождана моћ беше понова сконцентрисала на успавалу жену магнетизам своје воље, стави јој за тренутак руку на чело.

— Видиш ли ме?

— Да! и одмах затим додаде страсно: »И љубим те!

— Не, не, нећу то!

— Ох зашто, зашто?

— И ако познајем безброј ствари ипак себе лично не познајем довољно. Уосталом човек себе никад довољно не познаје..... Рене, баци поглед у дубину мога бића!... Погледај ме као што би гледала ствар а не људско биће. Шта сам ја?

По површини дивно језеро, лепо језеро са челичним одсјајем; али, у дубини, у густом блату гамижу змије. Бациш ли у то језеро само једну малу стварчицу, један камичак блато се ускомеша и замути бистрину воде на површини и обојадише је црним.

Барзак јој не могаде извући ништа друго сем овога одговора у сликама. Људски говор, привезан за материју, није могао наћи бољи изговор да објасни феномене, за чије му објашњење недостижу изрази.

Клод се напрезаше али узаман да објасни себи стање у коме се Рене налазила помоћу онога што му је наука давала. Присталица материјализма, то јест, верујући у уништење света, у бескрајну трансформацију материје, он се питаше у томе тренутку, како је могуће да има појава, које су ван природе, јер појаве беше, то је несумњиво. Рене је лежала ту, непомична бар телом док јој је душа лутала тамо негде без трага. Сети се речи Лапласових и покуша да се умири овом фразом:

»Ми смо још тако далеко да познамо све чиниоце у природи и њихове разне утицаје, да би и сувише мало философски било одрицати стварност тих појава само зато, што их у садањем стању наше науке не можемо да објаснимо.

Из дана у дан нам се тајна и Бог све више удаљују. Бог, то јест, опет једна тајна.

(Наставиће се)

МАЛИ ОГЛАСИ

Чисти восак

Продаје се чисти восак првог квалитета за цркве у радњи **Браће Петракоглу**, Вардарска Капија, улица Св. Параскеве. Продаја на велико. 11—20

»ВОЈВОДИНА«

Под врло повољним условима, у најживљој Егнатијевој улици број 282; услед слабости сопственика, предаје се са целим једиком ресторан »Војводина«. За погодбу упитати у истој радњи. 3—3

Одговорни уредник Коста Ђ. Мијаиловић Штампарија Акуарони.